

Література:

1. Про затвердження Положень про радників Голови Держмитслужби України та начальників митних органів на громадських засадах: Наказ Держмитслужби України від 16.03.2005 року № 175 (втрата чинності). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0175342-05#Text>

2. Про затвердження положень про радників Голови Держмитслужби України та керівника митного органу на громадських засадах» втрата чинності Наказ Держмитслужби України від 06.02.2006 року № 84 (втрата чинності). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0084342-06#Text>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-74>

**PROFESSIONAL SELF-GOVERNING ORGANIZATIONS
OF NOTARIES IN THE MECHANISM OF PROFESSIONAL
RESPONSIBILITY**

**ПРОФЕСІЙНІ САМОВРЯДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ НОТАРІАТУ
У МЕХАНІЗМІ СЛУЖБОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Fedushko O. M.

*External Postgraduate Student,
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Федушко О. М.

*здобувач Науково-дослідного
інституту публічного права
м. Київ, Україна*

Професійні самоврядні об'єднання у сфері нотаріату відіграють ключову роль у забезпеченні високих стандартів професійної діяльності та юридичної відповідальності нотаріусів. Вони встановлюють та підтримують етичні кодекси, які слугують основою для внутрішнього контролю та саморегулювання професії. Завдяки цьому нотаріуси отримують чіткі орієнтири щодо допустимої поведінки, що сприяє підвищенню якості надання послуг.

Ці організації здійснюють регулярний моніторинг роботи своїх членів, проводять внутрішні перевірки та розслідування у випадках виявлення порушень. При встановленні фактів

недобросовісної практики, об'єднання має повноваження накладати дисциплінарні санкції - від попереджень і штрафів до позбавлення нотаріального посвідчення. Такі заходи стимулюють нотаріусів дотримуватись високих професійних стандартів.

Крім того, співпраця з державними органами сприяє гармонізації правових норм і процедур, що забезпечує комплексний підхід до запобігання порушенням і зміцнення довіри громадськості до нотаріальної системи [1].

У країнах Західної Європи є сформованими три моделі побудови взаємодії клієнта та нотаріусів. Першою є німецька модель, в основу якої покладено наділення нотаріусів обмеженими можливостями здійснення захисту прав та законних інтересів особи, де не допускається здійснення тлумачення актів законодавства з боку нотаріату. Іншою моделлю є французька модель, що будується на тісному взаємозв'язку між нотаріусом і клієнтом, в межах якої нотаріуси можуть не лише здійснювати засвідчувальні та виконавчі дії, але і забезпечувати повний супровід юридичної справи. І третьою моделлю є модель, де відбувається поєднання німецької (обмежувальної) моделі та французької моделі.

Аналіз зазначених моделей забезпечення захисту прав та інтересів особи дозволяє зробити висновок, що в Україні є тяжіння до застосування німецької нотаріальної моделі [2, с. 134-140].

Специфіка діяльності нотаріату в кожному окремому типі безпосередньо пов'язана з характером юридичної відповідальності, яка визначається двома основними чинниками: переліком правопорушень, що враховує особливості кожного виду нотаріальної діяльності, що дозволяє точно ідентифікувати факти порушень; механізмом притягнення до відповідальності. Спосіб та порядок притягнення нотаріусів до юридичної відповідальності – від дисциплінарних заходів до кримінальних санкцій – регламентують не лише покарання за порушення, але й заходи превентивного характеру. Такий підхід забезпечує високий рівень контролю як з боку державних органів, так і професійних об'єднань, що сприяє підтриманню довіри до нотаріальної системи.

Таким чином, взаємозв'язок між специфікою правопорушень та механізмами відповідальності створює основу для

ефективного регулювання нотаріальної діяльності, гарантує дотримання професійних стандартів та захист прав клієнтів.

У зарубіжних країнах застосування заходів службової відповідальності нотаріуса залежить від : по-перше, ухвалення відповідного рішення державними інституціями; по-друге, надання згоди чи ініціювання такого провадження відповідними професійними нотаріальними самоврядним об'єднаннями (організаціями); по-третє, реалізацією контрольно-аудиторських заходів впливу на особу.

Наприклад, Національна рада нотаріусів Італії (Consiglio Nazionale del Notariato, C.N.N.) є керівним органом, що об'єднує нотаріусів Італії та здійснює контроль за їх діяльністю на національному рівні. Вона працює над регулюванням професії нотаріуса, встановлюючи етичні і професійні стандарти, а також координує діяльність локальних нотаріальних палат. Однією з головних задач ради є організація професійної підготовки нотаріусів, забезпечення безперервного вдосконалення їх кваліфікацій і моніторинг виконання етичних норм. Також рада відіграє важливу роль у співпраці з державними установами, адвокатами, банками та іншими закладами для забезпечення прозорості громадських і приватних угод. Під її контролем знаходиться введення дисциплінарних процедур за порушення професійних вимог, що сприяє дотриманню високих етичних стандартів. Національна рада нотаріусів Італії є важливим елементом правової системи країни, забезпечуючи порядок у нотаріальній діяльності та захист інтересів громадян¹.

Національна рада нотаріусів Італії – це провідний орган саморегулювання, який об'єднує нотаріусів всієї країни та забезпечує високу якість надання нотаріальних послуг. Організація займається розробкою стандартів професійної етики, сприяє підвищенню кваліфікації своїх членів та координує діяльність нотаріатів на національному рівні. Вона виступає посередником між нотаріусами та державними структурами, забезпечуючи узгодженість законодавчих норм та практичного застосування правових положень. Крім того, рада організовує конференції, семінари та тренінги, що дозволяють нотаріусам обмінюватися досвідом і впроваджувати інноваційні рішення в нотаріальну практику. Завдяки своїй діяльності формується

¹Consiglio Nazionale del Notariato, C.N.N.. <https://www.notariato.it/it/>

єдиний професійний простір, що сприяє підвищенню довіри суспільства до нотаріальної системи. Рада також контролює виконання професійних стандартів і, у разі необхідності, вживає заходів щодо дисциплінарної відповідальності [3].

Національна рада нотаріусів Італії відіграє також важливу роль у модернізації нотаріальної системи, впровадженні цифрових технологій та забезпеченні ефективної комунікації між представниками професії. Вона сприяє гармонізації практики нотаріату з міжнародними стандартами, підтримуючи високий рівень професіоналізму та етики в усіх сферах діяльності. Цей підхід зміцнює довіру клієнтів.

Завдання Національного об'єднання нотаріусів Бельгії включають забезпечення високих професійних стандартів нотаріальної діяльності та саморегулювання професії на національному рівні. Організація працює над розробкою нормативних актів і етичних принципів для своїх членів, сприяє їхній кваліфікації та професійному розвитку через організацію тренінгів і семінарів. Однією з головних цілей об'єднання є захист інтересів нотаріусів і забезпечення прозорості в наданні нотаріальних послуг. Об'єднання також виконує роль посередника між професією та державними органами, сприяючи ефективному виконанню законодавства і адаптації до змін у правовому середовищі. Крім того, Національне об'єднання нотаріусів Бельгії займається контролем за дотриманням професійних стандартів і може вжити дисциплінарних заходів у разі порушень.

Література:

1. Бернацька І. «Наше завдання – спонукати нотарів думати, аналізувати, самостійно і обґрунтовано приймати рішення». URL: <https://npu.ua/wp-content/uploads/2019/12/NU-4-2019.pdf>
2. Василів С., Сорочкіна О. Світові системи нотаріату: порівняльний аналіз. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2020. № 7. Т. 1. С. 134-140.
3. Consiglio Nazionale del Notariato, C.N.N. URL: <https://www.notariato.it/>